

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 10:9

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; Prof. Dr S. Greljanus, Kampen; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds J. Smelik, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen. Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes.

Postrekening No. 406040 ten name van BUREAU „DE REFORMATIE” — GOES Telefoon 2424.

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling. Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar. Advertentiën: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent.

INHOUD: Hoofdart: Pinkstergeest en Vrijheid. — Gedicht: Pinksterbede. — Uit de Schrift: De paradoxale Advocaat (Job. 16: 8). — Kerk leven: Zelfstandig optreden in de politiek?, 6; De jongste schorsing; Ons advies inzake de volkstelling; Theol. Hoogeschool. — Uit het Pol. en Soc. leven: Wat is heden onze politieke roeping?; Verslag rede Prof. Veenhof. — Pop. Wet-Schetsen: Om het hart der Reformatie, 13. — Zend. en Ev.: „Kort verweer”. — St. u. o. Kerken: Tiel-Zaltbommel. — Groninger Brieven. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Pinkstergeest en Vrijheid.

Waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid. 2 Cor. 3: 17b.

Diep geworteld is in ieder menschenhart het begeren, de hartstocht naar vrijheid. Ja, misschien is de immer actieve vrijheidsdrang, die met het menschenleven zelf gegeven is, wel de motorische kracht van alle begeerten en verlangens, die in menschen gisten kunnen. Waarom anders zoekt de mensch eer, macht en genot dan om met dat alles en in dat alles vrij te zijn? Gebondenheid en slavernij is de groote schande voor den mensch, die zich van zijn menscheit bewust is; waarlijk vrij-zijn is zijn hoogste glorie. Vrij-zijn willen de individueele menschen, maar niet minder de gemeenschappen der menschen, de staten en volken. Zijn alle oorlogen en worstelingen ten slotte niet gevoerd om de vrijheid te verwerven of te vergrooten?

Maar terwijl de zucht om vrij te zijn in alle menschen leeft, is de voorstelling van de vrijheid, zooals die in de harten der menschen gevonden wordt, bijna oneindig gevarieerd. Is de vrijheid voor alles een individueel bezit of is de vrijheid der gemeenschap het hoogste goed, waaraan men alleen deel kan hebben door zich volkomen in die gemeenschap te laten oplossen? Is vrijheid in haar hoogste ontplooiing een zich ontdoen van alle banden, die men niet zelf heeft gekozen en aangelegd? Of zijn er toch banden die erkend en aanvaard moeten worden zal er van echte vrijheid sprake kunnen zijn? Licht de vrijheid „tusschen” bandeloosheid en gebondenheid in als een soort „juiste midden”, als een niet scherp omlijnd greengebied? Of ligt ze op een ander en hooger niveau dan dat waarop de spanning tusschen deze binding en ontbinding beleefd wordt?

Deze en dergelijke vragen duiken in allerlei variatie steeds weer op en roepen onophoudelijk om een antwoord.

Temidden van allerlei verwarring in probleemstelling en antwoord, of liever, daar ver boven uit, laat de Schrift klaar en bijna simpel het Woord des Heeren ook over de ware vrijheid hooren. Verrassend is het paulinische woord, dat boven dit artikel werd geciteerd. Wij willen iets van den rijkdom, die daarin opgehoopt ligt, gaan zien.

In den tweeden brief aan de Korinthiërs, zet Paulus scherp tegenover elkaar de oude bedeeling, waarin het volk Israël leefde en de nieuwe, die met de komst van den Zoon Gods in het vleesch aanving, en waarin de Kerk van Jezus Christus ook nu nog leeft, geloofd en hoopt.

In zijn typische, aphoristische schrijfwijze zegt hij nu, dat de oude bedeeling gekenmerkt werd door de letter, terwijl de nieuwe de signatuur draagt van den Geest.

Wie een beetje op de hoogte is, weet hoe er met deze woorden wordt geknoeid.

Men heeft ze nota bene dikwijls „toegepast” op den

Bijbel, zooals wij dien bezitten. Men zeide dan, dat de Heilige Schrift „op zich zelf genomen” een „doode letter” was! Alsof ooit het woord Gods „op ziczelf” zou bestaan of beschouwd kon worden. Die Bijbel „op zichzelf”, die „doode letter” dus, deed — zoo ging men verder — niets. De Geest moest „er bij” komen, of, nog erger, er voor in de plaats komen. Dan pas was het goed. Zoo werden zonder blikken of blozen woord en Geest, die God onscheidbaar aan elkaar verbonden had, en die nu in Christus volkomen één zijn, uit elkaar gescheurd, om ze daarna weer zoo'n beetje met elkaar te combineeren. Dikwijls werd dan bovendien nog min of meer gesmaaid op die „doode letter”, waarvan men niets moest hebben, terwijl men geheel vergat, dat Paulus niet spreekt van een „doode letter”, maar van een letter, die doodt: dus van een letter, die zoo „leeft” en zoo „sterk” is, dat zij iemand dood kan slaan!

Als Paulus spreekt van de tegenstelling tusschen „letter” en „Geest”, gaan zijn gedachten een gansch anderen kant uit. Hij ziet dan allereerst naar zijn volk, naar het oude Israël, zooals dat in zijn dagen leefde, zondigde en langzaam onderging.

Aan dat volk had Jehova eenmaal zijn wet gegeven. Die heerlijke, verheven, heilige wet! Van die wet zegt Paulus in zijn brieven overal de mooiste dingen! Hij zingt ervan! Die wet is heilig, rechtvaardig en goed. Het gebod der wet is naar zijn eigenlijken aard „ten leven”, dat wil zeggen: het geeft, als het volkomen wordt gehouden, het echte, eeuwige leven. Neen, Paulus denkt er niet aan omtrent die wet, door God zelf aan zijn volk geschonken, ook maar één leelijk woord te zeggen.

Maar wat heeft Israël nu van die wet gemaakt? Het oude volk heeft in een proces van eeuwen Gods oneindige, heel het leven omspannende, wet genatureerd tot een complex van levensregeltjes, tot een lijst van allerlei voorschriften die keurig nageleefd moesten worden! Deed men dat — en het was heel goed mogelijk dat te doen — dan ontving men als een eerlijk en zelf verdiend loon van God het eeuwige leven. De wet was zoo voor die Joden een soort ladder, waarmee ze den hemel konden inklimmen. Zoo hadden de Joden Gods heilige wet tot een „letter” gemaakt, die ze begrijpen konden, die ze best onder de knie konden krijgen, waarmee ze het heel goed konden klaar spelen, om zich voor tijd en eeuwigheid veilig te stellen.

Hoe het kwam, dat Israël Gods verheven wet zoo had verknoeid, zegt Paulus ook! Op het aangezicht der Joden — zoo lezen we — ligt een „deksel” als ze de wet, ja, het gansche Oude Testament, lezen. Hun permanent, hardnekkig ongelooft maakte, dat zij de wet en de geheele Heilige Schrift niet meer hoorden en kenden als het levende woord van den levenden God. Dat woord slög hen niet neer! Het oneindige en verterende, de onpeilbare diepte en het goddelijke, was er uit! Er was een nevel gekomen tusschen de echte, machtige wet en hun hart. Zij zagen en lazen haar door een bril van zeer valsche kleur. Zij konden de wet baas. Het was hun wet geworden. Keurig paaklaar was zij gemaakt voor het door hen zelf ontworpen levenssysteem.

Maar God laat niet met zich spotten. Niet ongestraft kan men met zijn wet spelen en sollen. De „letter” waarvan de Joden zooveel verwachtten, zou hen tenslotte dooden, hen storten in het eeuwig verderf.

Tegenover dit verkrachten van Gods wet in den kring van het oude, joodsche volk, ziet Paulus nu heel wat anders. Hij ontdekt het nieuwe Israël, de gemeente van den levenden God, de kerk van Jezus Christus. Het is de vergadering van hen die door Christus geroepen werden en zich tot Hem hadden bekeerd. Jezus

PINKSTERBEDE.

Breng ons de eendracht weer die wij
[verloren
en drijf ons allen naar het heilig huis,
waar wij 't geluid van Ureen wind weer
[hooren
en bevend voor Uw bovenaardsch gedruisch,
gaan spreken in verstaanb're, klare talen,
gehoorzaam aan het vleeschgeworden Woord
dat eens in Bethlehém kwam nederdalen
en ook op Golgotha niet werd gesmoord. —

Zend ons het vuur dat ons weer doet
[ontbranden
tot trouw getuigen aan Uw Zender, Geest!
Laat ons een zoutend zout voor alle landen
en volken zijn, want nader komt het Beest,
dat brieschend rond gaat door de rijpe velden
om prooi te vinden voor zijn helsch bestaan.
Doe ons te allen tijd den Naam vermelden
van Hem, die in getrouweid ons is voor-
[gegaan. —

J. L. J.

Christus is het Hoofd ervan. En zoo geheel en al is Hij de Koning, het Hoofd, de Leider, de Ziel van Zijn Kerk, dat Paulus soms den Christus en zijn Kerk kortweg samenvat en beide tegelijk met den eenen naam „Christus” aanduidt.¹⁾

In die uit Christus levende en door Christus geheel en al beheerschte kerk leeft en werkt de Geest van Christus. In dien Geest was Christus op den Pinksterdag naar zijn kerk teruggekomen en met dien Geest doordringt Hij nu aller hart. En aldus, door dien in de Kerk wonenden Geest, breekt Christus het onverstand, de verblindende, de beneveling, die het den menschen onmogelijk maakte Gods wet en woord te hooren en te verstaan. Nu komt het zuivere inzicht in de wet des HEEREN. Nu komt het geestelijk verstaan van het woord van God. Dat wil zeggen: nu worden ze gehoord en verstaan, zóó, als God ze bedoelde. En als dat geschiedt, gaat het woord Gods, of het belooft of beveelt, dreunen en verpletteren, lichten en leven. Het wordt de uitdrukking, de uitbeelding van Gods oneindigen, verheven Scheppers- en Verlosserswil. Het woord Gods houdt op een ding te zijn, waar we over beschikken, waar we wat mee bereiken kunnen. We hooren er in den levenden, sprekenden, bevelenden God Zelf. Het woord hoorend staan we oneindig klein voor den Eeuwige en Almachtige. Het voert ons in die oneindigheid, waar al het menselijke onzegbaar klein en al het zondige onzegbaar verschrikkelijk en God alleen groot en heerlijk is.

Dit is nu het geestelijke verstaan van Gods woord. En, zeer markant en kort, noemt Paulus dit geestelijke verstaan eenvoudig „Geest”. Misschien klinkt dit bij het eerste hooren wel een beetje vreemd. Maar in ons spraakgebruik is een duidelijke equivalent, waardoor Paulus' uitdrukking opeens doorzichtig wordt. Van een kamer, die op het zuiden ligt, zeggen wij: de zon komt in die kamer, of: wij hebben daar den geheelen dag de zon. Het zonnelicht en de zonnewaarme, het effect dus van het schijnen der zon, wordt dan kortweg „de zon” genoemd. Welnu, zoo noemt Paulus hier — en ook op de andere plaatsen — een effect van de aanwezigheid en het werken van den Heiligen Geest zonder meer „Geest”.

¹⁾ 1 Kor. 12: 12

Zoo wordt dat zinnetje: de Heere nu is de Geest glashelder. Het wil zeggen: Waar Jezus Christus is en werkt met Zijn woord en Geest, dat is dus in Zijn kerk, daar wordt gevonden het zuivere, geestelijke verstaan van Gods woord en wet.

Als Paulus deze dingen nadrukkelijk heeft gezegd, neemt hij opeens een gedachtenprong, zooals wij dien zoo dikwijls bij hem aantreffen. Hij schrijft over den Christus en over de kerk en over het werk van den Christus in die kerk door Zijn Geest. En dat leeft nu voor hem, Hij ziet de kerk, die nieuwe menschengemeenschap vóór zich. Hij aanschouwt hoe de Heilige Geest niet opzichtig, maar wel rusteloos en met gróóte kracht daarin werkt. En zoo starend op het wonder der kerk, die vol is van den Heiligen Geest, ontdekt hij opeens nieuwen rijkdom in haar. In die kerk, waar de Geest des Heeren woont en werkt is de vrijheid, de ware vrijheid. Met een jubel in zijn stem zegt hij het.

Als een zoeklicht is dit woord. Een zoeklicht, waaruit helder witte stralendebundels de duisternis inboren. De Kerk des Heeren is vrij! Zij alleen. En zij is het, omdat de Geest des Heeren in haar woont en werkt.

En nu kunnen we verder komen. Want wat het werk des Geestes is, dat weten we uit de Schriften. Wat is het anders, dan het uitwerken en tot vol effect brengen, door heel de wereld heen, van Christus' verlossingsarbeid? In Christus en door Christus is de wereld in haar wortel vernieuwd en herschapen en door en in Zijn Geest werkt Christus de herschepping uit totdat zij volind is, totdat zij gansch de wereld en heel de menscheit heeft vernieuwd.

We kunnen het eenvoudig zóó zeggen: Christus maakt door Zijn Geest Gods geschapen en daarna gevallen menschen zóó als de Vader ze hebben wilde. Hij zet ze op de plaats waar God ze zien wilde. Hij geeft ze de krachten, waarmee ze hun door God opgelegde taak kunnen volvoeren. Hij leert hen hun bestemming zien en leidt ze daar naar toe. Hij voegt hen in de levensverbanden, waarin ze naar Gods bedoeling alleen leven kunnen. Dat is: Hij plaatst ze in de zuivere relatie tot God, tot zichzelf, tot de medemenschen en tot de wereld. In één woord: Christus maakt door Zijn Geest van de gevallen en door verdorven menschen kinderen weer menschen, die den lof des HEEREN kunnen en gaan verkondigen.

En deze menschen zijn, juist omdat ze zóó zijn, vrij. Want wat is vrij-zijn anders dan leven en kunnen leven naar den eigen, door God Ingeschapen aard? Wat is het anders dan het zich ontplooiën en kunnen ontplooiën zóó, als dat door God voor den mensch werd gewild? Wat is het anders dan te werken en te kunnen werken aan de taak, welke God als de speciale menscheit heeft vastgesteld? Wat is het anders dan bevrijd te zijn van de machten, die het menschenleven krenken, verwoesten en te gronde richten, dus van de macht van Satan, zonde en dood?

Hoewel deze karakteristiek van de Kerk, als de gemeenschap van door den Geest vrijgemaakten, een eigen, zelfstandige plaats heeft in Paulus' betoog, moeten we nooit vergeten over welke brug hij tot dit punt kwam. De overweging daarvan zal de vrijheid, die hij hier op het oog heeft nog sterker belichten en in haar eigenlijken aard nog beter doen doorkien.

Paulus sprak over het zuiver, het geestelijk verstaan van de wet en heel het woord Gods. En van daar uit werd hij vanzelf geleid naar de vrijheid der kerk, de vrijheid der kinderen Gods.

Die twee hangen dus ten nauwste samen! In Zijn woord zegt God wie Hij is en wie de menschen zijn in relatie tot Hem. In Zijn woord openbaart Hij wat Hij met de menschen deed, wat Hij hun gaf, hoe zij Hem steeds weer verachtten. In Zijn woord openbaart Hij de verlossing, die Hij alleen bewerkte, in Zijn woord zegt Hij nadrukkelijk wat de eene, veelkleurige opdracht is, die Hij aan de menschen gaf en tot in eeuwigheid blijft geven. Met andere woorden: in Gods woord wordt de stuijer over den mensch, zijn verleden en toekomst, zijn bestemming en taak opgeleefd. Daar hooren wij wat een mensch is en te doen heeft. Daar wordt ons heerlijk getoond en gegeven het beeld van den waarlijk vrijen mensch.

En wanneer nu de mensch dat woord gelooft, naar dat woord leeft, door dat woord vernieuwd, geleid, opgestuwd wordt, wordt de vrijheid, de echte principiële vrijheid geboren. Zoo alleen, en op andere wijze nimmer. Zonder het geloof in het woord Gods, het geloof in den sprekenden God blijft de mensch eeuwig een slaaf!

Wij zullen aan deze dingen denken op het Pinksterfeest.

Want het groote Pinksterfeest van voor negentien eeuwen was bij het begin van de waarachtige vrijmaking van de kerk, en in haar van de menscheit door den Geest van God, die de door Christus geroepen en gegrepen gemeenschap vrijmaakt door het diepe en breede geloof in het eeuwig blijvende woord van God.

C. V.

CORRECTIE.

In het hoofdartikel van verleden week (antwoord-brief inzake „samenpreking“), bl. 1, kolom 3, regel 4 v.o. staat: gedurig. Lees: geduldig.

K. S.

UIT DE SCHRIFT

DE PARADOXALE ADVOCaat.

En die, gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel. Joh. 16:8.

In de afscheidsredenen van den alsnog vernederden Heiland noemt Hij den Heiligen Geest als „Trooster“, dien Hij zal zenden.

Als „Trooster“. Het woord, dat hier gebruikt wordt, is „Paracleet“.

Een Paracleet nu is een advocaat; een zaakbezorger. Een pleiter.

Twee Pleiters heeft de kerk.

De eerste is de Christus zelf. Hij maakt ook zichzelf onder dien naam aan de zijnen bekend. Niet alleen noemt Hij den Geest den anderen Paracleet, met welken naam Hijzelf zich als den eersten aanduidt, maar ook wordt in 1 Joh. 2:1-2 de verhoogde Heiland Paracleet genoemd. Hij is een Paracleet voor ons bij den Vader. Daar voert Hij, als de Advocaat der kerk, het pleit voor haar. Hij doet dat tegenover den quasi Openbaren Aanklager, den ongeroepene, die de „Kathëgor“, de aanklager, van de broederen genoemd wordt: dat is: de „duivel“. Die „duivel“ is evenwel, naar het woord zelf aangeeft, een „lasteraar“, een kwaad-spreker. Hij hult zich in de toga van het zelfde recht, dat hij voortdurend schendt, en haat; maar hij doet het omdat hij 't niet laten kan. Hij wil den President der hemel-rechtbank (Job 1) als 't ware dwingen, aan de verachting prijs te geven wie toch den naam van „in Christus geheiligd“ dragen mogen. Maar dan komt juist tegenover dezen niet gehabiliteerden aanklager de wél ambtelijk toegelaten Advocaat naar voren; Hij wijst den President der Rechtbank op den aangebrachten prijs, waarmee betaald is voor de schulden van de kerk, en concludeert alzoo tot vrijspraak naar het recht.

Maar de tweede Paracleet, dat is de Geest van Christus. Voert de eerste het pleit in den hemel, de tweede doet het op de aarde. Spreekt de eerste voor de ooren van den Vader, de tweede doet het in het hart der kinderen. Hij neemt, want alzoo is zijn vaste gang, Hij neemt ook als de Paracleet nu alles uit den Christus. Dat is: Hij voegt geen nieuwe elementen toe aan wat de Christus van Zichzelf getuigd heeft, en wat in 't Woord geschreven is van Hem. Het getuigenis van den Paracleet, die Geest van God genaamd wordt, is dan ook naar den inhoud geen ander dan wat in den hemel wordt getuigd door den Eersten Paracleet; en wat in 't Woord beschreven is. Maar wat de Paracleet beneden doet, dat is een oefenen van die overwinnende kracht, waardoor de consciëntie van degenen, die de Satan in zijn qualiteit van duivel aanklaagt in den hemel, ertoe gebracht wordt, te gelooven. Te geloóven, dat de Pleitrede van den Paracleet hierboven afdoende is, en rechtvaardig, en dies ook steeds wordt aangenomen met-de-daad.

De Zoon is het, die getuigt, omdat de Zoon de Waarheid is (Joh. 14).

De Geest is het, die getuigt, omdat de Geest de Waarheid is (1 Joh. 5).

De Pleitrede in den hemel is tegelijk Troon-rede: onze Eerste Advocaat is gaan zitten op den troon der Hoogste Majesteit in de hemelen.

En de Pleitrede op de aarde, in de harten, is het hoorbaar maken van den inhoud dezer hemelsche Pleitrede in ons hart. De inhoud van dit Pleidooi van onze Advocaat hierboven wordt ons door en in het Woord bekend gemaakt, en aan dat Woord nu laat de Geest ons „hoóren“. „Hoóren“, dat is in de Schrift „geloóven“.

Nu hebben advocaten op aarde soms een kwaden naam. Soms is daarin een kwade ondertoon gelegd: men bedenkt niet, dat ook de grootste zondaar er recht op heeft, dat alles, wat van hem aan goeds gezegd kan worden, gezegd móet worden, opdat geen vonnis ooit het feitencomplex los zou laten, of in het leveren van het bewijsmateriaal zou ongenoegzaam zijn.

Maar in de wereld van vandaag loopt toch ieder advocaat 't gevaar, dat hij den man, voor wien hij pleit, beschermen zal alzóó, dat 't recht niet wordt beveiligd en geheiligd. In zulk een situatie schoolt hij alsdan samen met zijn cliënt; hij conspireert met hem tegen het recht in, en tracht, tot in 't gesprek met den schuldlige toe, de schuld, die er toch is, te verdoezelen, te kleineren. Hij wil hem niet overtuigen van zonde, gerechtigheid, of oordeel. „Het zal wel gaan“.

Velen zijn zoo gewend aan zulk een rechts-ontteering, aan zulk een werkelijkheids-verkrachting, dat zij den advocaat-van-kwade-zaken tot een model-type, standaard-type althans zien worden.

En voor wie aan den naam van een „advocaat“ dergelijke zonden van bedrieff, of althans nalatigheid, pleegt te verbinden, is nu de Paracleet, die onze Tweede heet, eenvoudig paradoxaal. Want Hij, geko-

men zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde, gerechtigheid, oordeel.

Misschien denkt iemand nog: Hij zal de WERELD overtuigen. De „wereld“ is in zijn oog dan hetgeen geen kerk is, noch het worden zal. En onder „overtuigen“ verstaat hij dan: afdoend bewijs leveren; en dit zóó afdoend, dat den schuldenaar de mond gestopt, en alle tegenrede hem onmogelijk wordt gemaakt.

Maar zoo is 't ditmaal niet bedoeld, als hier gesproken wordt van „overtuigen“. Ditmaal beteekent dit woord: alzóó overtuigen, dat de consciëntie zich gevangen heeft, en voor de feiten bukt. Dat zij ten slotte capituleert. De wapens van tegenspraak en zelfverweer strekt. En tot belijden komt. In een cel van het Huis van Bewaring te Arnhem kan men ergens lezen in 't onbehoopen handschrift van een zich zelf „helpenden“ gedetineerde: bekennen is vragen om straf; daarom: beken nooit. Die „wijsheid“ wordt nu door den „overtuigde“, die van Gods Geest overweldigd is, verloochend. Berouwd. Teruggenomen. In zijn alleenspraak met den gevangene-van-God laat de Paracleet, die hier bedoeld is, ons zoover komen, dat we met hetzelfde potlood, dat zulk een „regel“ op de muren kraste, ook eigenhandig onze spreuk-van-zelfbeveiliging“ doorkrassen. In plaats daarvan komt dan te staan: 'k beken, o Heer, aan U oprecht mijn zonden, 'k verberg geen kwaad, dat in mij wordt gevonden, maar ik belijd, na ernstig overleg, mijn booze daan; neem Gij die gunstig weg.

De „wereld“ is dan ook ditmaal niet bedoeld als de wereld in tegenstelling met de menschen van de kerk. Neen: de wereld is hier de wereld, die God alzoo lief gehad heeft, dat Hij zijn eeniggeboren Zoon gegeven heeft. De wereld is dezelfde, als die groote wereld, waarop de Heiland zien zal, als Hij, straks in zijn tweede afscheidswoord, gesproken in zijn verhooging, zeggen zal: gaat dan heen in de geheele wereld, predikt het evangelie aan alle volken, hen doopende in den Naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes. Die wereld, waartoe het Woord der missie komen gaat, wordt door dat Woord overtuigd van zonde, gerechtigheid en oordeel, in zooveel als er de Heere onze God toe roepen zal.

Juist daarom is de Paracleet, de Tweede, zulk een paradoxaal advocaat. Hij conspireert niet met ons tegen het recht van God in. Want hij heeft niet twee redevoeringen in zijn toga opgeborgen: één voor het gesprek met ons in de e e n z a a m h e i d, en een andere voor de rechtbank van Gods openbare samenkomsten met de kerk. Neen, Hij wil, dat wij ALTIJD de stem der waarheid hooren, als Hij ons komt troosten. Hij houdt al zijn redevoeringen van alle tribunes: die van de openbare samenkomst van God en volk Gods, in de kerk, en die van 't eigen hart, dat in 't verborgen wordt vermaand. Zouden wij een onrechtvaardige rede van Hem hebben gehoord, toen hij ons sprak over het zonde-thema, we zouden Hem, diep in 't hart, geen oogenblik vertrouwen, als Hij daarna een pleitrede ons leest in de kerk, waarbij het thema-der-genade doorklinkt. Hij is de Geest der waarheid.

Maar juist daarom is Hij géén paradoxaal Paracleet in eigenlijken zin des woords. Paradoxaal, als men het woord in „lossen“ zin gebruikt, wil zeggen: bij eersten indruk hadden wij het anders gedacht. Wij, — dat is ons zondig vleesch. Maar „paradoxaal“ in den „strengen“ zin van 't woord, wil zeggen: het paradoxaal strijdt met de Hoogere, de niet-vleeschelijke Rede. En in dien zin is de Tweede Paracleet nimmer paradoxaal. Integendeel: Hij weet, en leert ons, dat een pleitrede, die 't gewicht der zonde zou verkleinen, óók het gewicht, en daarna de dierbaarheid, van 't kruis van Golgotha, verkleinen zou. Een pleitrede, die het verkleinwoord zou hanteeren, als het over onze ongerechtigheden gaat, die zou het óók hanteeren, wanneer straks de genade van den Christus moet geprezen worden in het lof-accoord van 't lied, dat onze vrijheid meldt, — dat „blij gezang“. Zou de Tweede Paracleet de genadede-gronden uit den Eersten nemen, en de formulering van de aanklacht uit den Duivel, dien lasteraar? O neen.—

Daarom is het op Pinksterdag opnieuw te lezen: waaruit kent gij, gij, van God getrooste, gij sprekert van Zondag 1, uw ellendigheid? En ook dat antwoord, dat wel-vertrooste: uit de wet Gods. Het antwoord van Zondag 2.

Het Pinksterfeest: de brug der tijden naar den jongsten dag.

Neen, nu staan wij niet meer verbaasd te kijken, als daar een natie van eertijds gedoopten zich vergaapt aan de beweging van humanisme en personalisme. Zóó groot is de ellende, dat zij den Paracleet wil lokken tot een conspiratie tegen de wet van God: kom, spreek ons zachte dingen; en wilt gij het niet: we zullen zélf dan wel de feiten, die ons belasten, benoemen, en schikken, en rangschikken naar ons eigen goedvinden. De mensch, die NIET Zondag 1 beleden heeft, DIE mensch kent de ellende niet met Zondag 2 uit de wet Gods, gepredikt door Gods Geest, die alles uit den Christus neemt.

Maar de van God gegrepen geest, die kent op Pinksterfeest voor de openbare kerk, en voor het

intiem, slechts 65 sonalisme de zonde en onverz aan de he te zeggende de kracht lant de een syn het is zo De Pleidooi ann zult gezichts prediking Doeh kwade ne „paradox de Eerste de Weg, zich voor Weeski Kinder Welnu, heilzaam prediking

ZELFS POLITI

We zo klacht, dat de princ al jaren van ons als den stuurt m

Let w Versta i breuk, d ren doo Elkaar Zachtjes sief tob zelfs oo de zaak teit haa

Ze zal leiding, dat we l ook niet zij bij v leer, we

Juist een deel piëele s leiding juist ee hij niet maar to maakt: matigd:

Men: geerte; dat, ook op bepa hebben waardig Kuypen Maar d panide ring, w staan, e

We vin ren ter leerarer tiek op Maar aan de men bij wordt,

Is da Maar held“ háár n men da het jui

Ons Vollenb doen p gematij koppig teren, v last, er boeien